

Ala-Kemijoen ja Perämeren kalatalousalue**3.5.2025**

Postiosoite: Peltoniementie 85

98310 Kemijärvi

puhelin: 040 5427475

s-posti: kalatalousalue@gmail.com

Kotikunta: Keminmaa

POHJOIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

kirjaamo.pohjois@avi.fi

Viite: Dnro PSAVI/2365/2024 (kuulutus 15.4.2025)

Asia: Ala-Kemijoen ja Perämeren kalatalousalueen muistutus koskien Outokumpu Chrome Oy:n Kemin kaivoksen toiminnan olennaista muuttamista koskevaan ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiseen lupahakemukseen.

Ala-Kemijoen ja Perämeren kalatalousalueen muistutus**1. Vesistö- ja kalatalousvaikutukset**

Kaivostoiminnan laajentaminen, mukaan lukien louhintamäärän kasvattaminen 27% (3,7 miljoonasta tonnista 4,7 miljoonaan tonniin) vuodessa, sekä rikastushiekan määrän kasvaminen 45% (1,1 miljoonasta 1,6 miljoonaan tonniin) vuodessa, aiheuttaa huomattavan lisäkuormituksen alueen vesistöihin. Hakemuksessa esitettyjen mallinnusten mukaan erityisesti typpi- ja kloridikuormitus kasvavat merkittävästi tulevana vuosikymmeninä:

- Typpikuormitus: Vuonna 2031 arvio 43–48 t/v, vuonna 2051 jopa 68–78 t/v.

- Kloridikuormitus: Vuonna 2031 arvio 1 525–1 771 t/v, vuonna 2051 jopa 2 713 t/v.

Kyseiset päästöt kohdistuvat Iso-Ruonaojan ja Hepolahden kautta Perämereen, jolla on suuri merkitys alueen ammatti- ja vapaa-ajankalastukselle. On mahdollista, että typpi ja

kloridi heikentävät kalaston lisääntymisolosuhteita, ravintoverkkoa sekä vesiekosysteemien tilaa pitkällä aikavälillä.

Kaivostoiminnan laajeneminen lisää myös suotautuvien vesien määrää (vuonna 2051 jopa 2,4 Mm³/v), mikä voi lisätä haitallisten aineiden kulkeutumista vesistöön. Hakemuksessa ei ole esitetty riittäviä lisätoimia näiden vaikutusten lieventämiseksi tai estämiseksi.

2. Kalataloudelliset kompensatiot

Hakija esittää vuosittaista 5 000 euron kalatalousmaksua, joka maksettaisiin Lapin ELY-keskukselle. Nykyisen toiminnan osalta hakijalle on päätöksessä nro 23/2014/1 määrätty kalanistutusvelvoite, jota hakija nyt esittää muutettavaksi kalatalousmaksuksi. Kalatalousalue näkee muutoksen tarkoituksenmukaiseksi, mutta katsoo, ettei esitetty maksu ole oikeassa suhteessa toiminnan aiheuttamiin haittoihin.¹

Outokumpu Chrome Oy:n toiminta ja sen vaikutukset vesistöön ovat laaja-alaisia ja pitkäkestoisia. Lisäksi nykyisen kalanistutusvelvoitteen vaikuttavuutta ei ole arvioitu eikä kompensatioita ole suunniteltu kokonaisvaltaisesti uudessa lupahakemuksessa.

3. Vaatimukset

Kalatalousalue esittää vaatimuksenaan seuraavaa:

- Hakemuksessa tulee selkeämmin huomioida kaivostoiminnan laajenemisesta johtuvan suotovesien merkittävä määrän kasvu. Samalla tulee esittää, miten ja millä lisätoimilla haitallisten aineiden kulkeutuminen vesistöön estetään tai miten niiden haitallisia vesistövaikutuksia lievennetään.
- Hakemukseen tulee lisätä yksityiskohtaisempi kalataloudellinen vaikutusarvio.
- Hakijan esittämää kalatalousmaksua korotetaan vastaamaan toiminnan laajentamisesta aiheutuvia haittoja. Kalatalousalue katsoo, että vuosittaisen maksun tulee olla vähintään 30 000 euroa, sidottuna kustannusindeksiin.

¹ Vertailukohtia:

- Sierilän voimalaitos (Kemijoki): vuosittainen kalatalousmaksu 18 000 € (KHO:2017:87).
- Mäntänkosken voimalaitos: kalatalousmaksu 20 000 € (KHO:2012:52).

- Lisäksi tulee asettaa velvoite kalataloudellisen tarkkailun tehostamiseen, mukaan lukien vaikutusten seuranta Iso-Ruonaojan ja Hepolahden kautta Perämereen.

Markku Sotisaari

Ala-Kemin ja Perämeren kalatalousalueen hallituksen puheenjohtaja